

PEKKA ERVAST

**H.P. BLAVATSKYSTA
SANANEN**

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TIETÄJÄ

H. P. BLAVATSKYSTA SANANEN

RUUSU-RISTI-KIRJASTO N:o 9

H.P. BLAVATSKYSTA SANANEN

*

*Helsingin esitelmää
keväällä 1923 pitänyt*

PEKKA ERVAST

*

VIIIPURI 1923
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TIETÄJÄ

HELSINGISSÄ 1923
KESKUSKIRJAPAINO OY.
DIGITALISOITU NÄKÖISPAINOS 2006

Valkoisen lootuskukan muistolle

Auta luontoa ja työskentele yhdessä sen kanssa, silloin se tunnustaa sinut luojakseen ja tottelee sinua.

Hiljaisuuden Ääni

I

MADAME BLAVATSKY VIISAUDEN MESTARIEN LÄHETILÄÄNÄ

Kun aiomme puhua madame Blavatskysta Viisauden Mestarien lähettiläänä, täytyy meidän ensin muutamalla sanalla määritellä Viisauden Mestareita. Keitä he ovat? Kun ajattelen taaksepäin viime vuosisadan viimeisiä vuosia, 90-lukua, muistan, että varsin tavallinen väite epäilijäin puolelta oli: jos näitä Viisauden Mestareita on olemassa, miksikä he silloin piilottelevat, miksikä he eivät tule ulos ihmisten maailmaan, miksikä he eivät liiku meidän keskellämme ja näytä ketä ovat, näytä, mitä kykyjä heillä on ja millä tavalla he osaavat neuvoa ihmisille pelastusta? Nyt taas tällä vuosisadalla, viimeisinä vuosikymmeninä olen kuullut aivan toisella tavalla puhuttavan näistä Viisauden Mestareista. On sanottu tähän tapaan: jos nyt näitä Mestareita on olemassa ja jos he ovat niin viisaita ja kyvykkäitä ja jos heillä on niin paljon valtaa, kuin on väitetty heillä olevan, niin miksikä he eivät tule ulos tänne maailmaan tai jollain muulla tavalla estä kaikkea sitä vääryyttä ja onnettomuutta, kaikkia niitä julmuuksia ja hirmuja, mitä maan päällä on tapahtunut? Jos he rakastavat ihmisiä, kuinka he voivat

sietää, että täällä maan päällä tehdään niin paljon veritöitä ja niin paljon vääryyttä, kuin näemme täällä tehtävän?

Nyt ei suinkaan aikomukseni ole tuomita näitä tämmöisiä epäilyksiä vääriksi tai tuulesta temmatuiksi. Päinvastoin minusta on aivan luonnollista, että ihmiset nostavat juuri näitä kysymyksiä, että he epäilevät Mestareitakin tällä tavalla. Sillä mikä on luonnollisempaa kuin ajatus: jos on olentoja, jotka meitä rakastavat, jos on olentoja, jotka tietävät jotakin ja joilla on valtaa, miksikä he eivät silloin näytä sitä rakkautta meille, miksikä he eivät tule tänne ulos maailmaan huutamaan meille, että lakkaisimme vääryyttä tekemästä, että elämän salaisuus onkin toinen, että meillä onkin tässä maailmassa aivan toinen tehtävä? Miksikä he eivät tee näin? Tämähän on minustakin luonnollinen reaktio epäilevän ihmisen sielussa, kun hän Mestareista saa kuulla.

Kuitenkin täytyy minun vastata parilla argumentilla juuri näihin epäilyksiin ja kysymyksiin. Eihän minun tarvitse mainita, että itse uskon näitä Viisauden Mestareita olevan olemassa. Sehän lankeaa itsestään. Mutta kuinka on siis selitettävissä, että he eivät esitä itseään ja tule tänne meidän keskuuteemme? Tähän kysymykseen vastaisin ensinnäkin: jos me oikein ymmärrämme, kuka Mestari on, silloin emme näin kysy, sillä Mestari ei ole mikään yliluonnollinen olento. Mestari-ihminen kuuluu meidän kehitysjärjestelmäämme samanlaisella luonnollisella tavalla kuin ihmiset ja eläimet ja kaikki muut elävät olennot. Mestari ei ole sellainen olento, joka on syntynyt valmiina luonnon tahdosta, niinkuin me ihmiset voimme tietämättömyydessämme ajatella itsestämme, että „me nyt olemme täällä semmoisia kuin olemme emmekä tiedä, millä tavalla olemme tällaisiksi tulleet.” Tämä on tietämättömyyttämme, sillä

kuullessamme jälleensyntymisopista saamme piankin käsitksen siitä, miten olemme tulleet siksi mitä olemme. Ja samalla tavalla kuin jälleensyntymisopin valossa ymmärrämme itsestämme, että olemme vuosimiljoonien aikana, eläisämme täällä maan päällä ja toisissa maailmoissa, vähitellen kehittyneet siksi, mitä nyt olemme, emme saa ajatella Mestareistakaan jälleensyntymisopin valossa, että he olisivat mitään luonnontuotteita, vaan he ovat itsekasvatuksen tuotteita. He ovat olleet ihmisiä, niinkuin mekin olemme, mutta ovat kasvattaneet itseään Mestareiksi.

Ja millä tavalla tämä itsekasvatus on tapahtunut? Ei se ole tapahtunut missään näkymättömissä, ei luolassa eikä luostarissa. Se on tapahtunut täällä ihmismaailmassa meidän keskellämme. Jos joku on tullut Mestariksi, merkitsee se, että hän on itseänsä kasvattavana ihmisenä elänyt elämän toisensa jälkeen ja yrittänyt parastaan. Hän on tullut Mestariksi siten, että on palvellut ihmiskuntaa, totuutta, Jumalaa. Hän on tehnyt itsestään Mestarin koettamalla muita auttaa, koettamalla olla hyödyksi maailmassa ja saamalla aikaan täällä jotakin. Mitä ihmiskunnan suuret nerot ovat? Mitä ovat suuret ihmisystävät? Mitä ovat kirjailijat ja runoilijat, taiteilijat, keksijät, tiedemiehet, ajattelijat, suuret johtajat ja kuninkaat muuta kuin semmoisia ihmisiä, jotka ovat keskellä itsekasvatustaan, keskellä kulkuaan mestariutta kohti? Emme tule Mestareiksi äkkiä, vaan siten, että unohdamme itsemme ja palvelemme muita. Ne ihmiset, jotka ovat tulleet Mestareiksi, ovat semmoisia, jotka ovat koko aikansa työskennelleet samassa inhimillisessä maailmassa kuin mekin. Turhaan kysymme, miksikä he eivät ole meidän keskellämme? He ovat koko ajan olleet meidän keskellämme, työtä tehden ja ponnistaen. He ovat noita viisaampia, jalompia ihmisolentoja, jotka koettavat luoda kau-

neutta ja sopusointua tänne maan päälle ihmisten keskuuteen. He ovat luultavasti monta kertaa kärsineet marttyyrikuoleman, monta kertaa kuolleet nälkään meidän puolestamme työskennellessään, monta kertaa olleet meidän vainomme alaisina. Mutta vähitellen heistä on kasvanut valon, Viisauden ja Rakkauden Mestareita. He ovat itsensä voittaneet, heidän ei tarvitse enää ajatella itseään. Heissä ei ole enää heikkouksia ja syntejä, he voivat kokonaan ajatella ja palvella toisia, samalla yhä viisastuen ja kehittyen palvellessaan.

Voimme nyt siirtyä toiseen argumenttiimme ja painostaa sitä tärkeätä seikkaa, että Mestareiksi tullessaan eivät kaikki yksilöt suinkaan ole samanlaisia. Ei heillä ole samoja kykyjä, eivät kaikki ole runoilijoita tai puhujia tai uskonnon perustajia, eivät kaikki ole taiteilijoita tai filosofi-ja, sillä Mestareiksi he ovat nousseet monia teitä pitkin. He ovat voineet tulla Mestareiksi palvelemalla ihmiskuntaa semmoisiakin teitä pitkin, joita emme julkisesti huomaa. Vaikka siis heistä joku olisi meidän keskellämme, niinkuin heitä tietysti onkin, ei ole ollenkaan takeita siitä, että hän nousisi puhumaan tai kirjoittaisi kirjan, sillä onhan mahdollista, ettei hän osaa eikä ole tottunut semmoista tekemään. Itse mestarius on ennenkaikkea eetillinen, sen ehdoton ehto ja tunnusmerkki on moraalinen täydellisyys eikä suinkaan paljas nerokkuus, spirituellisyys, intelligenssi tai tieteellinen pätevyys. Sentähden mestariolento, joka täyttää ihanneihmisen siveellisen mitan ja kelpaa meille kaikille esimerkiksi juuri ihmisenä, ehkei ollenkaan ole „ammatiltaan” kirjailija, taiteilija tai puhuja, eikä kykenisi sillä tavalla vaikuttamaan. Hänen työnsä on toista laatua, eikä meidän ole mahdoton käsittää, minkälainen se on.

Mestari on semmoinen olento, joka ei suinkaan elä itse-

tietoisesti vain tässä näkyväisessä maailmassa, vaan on itse-tietoinen ja täysin hereillä m.m. myös henkimaailmassa ja taivaissa eli toisin sanoen koko siinä „kolminaismaailmas-
sa”, jonka piirissä ihmiskunnan elämä kuuluu. Fyysillinen elämämme vietetään tässä näkyväisessä maailmassa, mutta kuoltuamme olemme ensin henkimaailmassa eli tuonelassa, sitten taivaissa, jonka jälkeen kadotamme personallisen ta-
juntamme ja synnymme yksilöllisinä henkiolentoina takaisin maailmaan. Meille on maailma monimutkainen, me puhum-
me „tästä maasta” ja tuonelasta ja taivaista ja nuo olotilat ovat meille epäselviä, mutta Mestarille elämä ja kuolema, jälleensyntyminen kiertokulku ei ole enää mikään mystério. Jokainen ihminen on hänelle iankaikkinen olento, on hänen silmissään elävä sielu ja hänelle ihmisen fyysilliset synty-
miset ja kuolemiset ovat yhtä ainoata elämää eri jaksoineen. Emmekö näin ollen selvästi ymmärrä, että jos tuommainen mestariolento ottaisi työskennelläkseen maailmassa, hänen pitäisi rajoittaa itsensä ja työalansa meidän käsityksemme mukaan, jotta me näkisimme ja ymmärtäisimme häntä. Mutta hän, joka on saavuttanut suuremman tietoisuuden ja kyvyn olla hyödyksi suuremmalla alalla, ei luonnollisesti rajoita tajuntaansa tähän maailmaan, vaan elää ja työskentelee koko siinä maailmassa, jossa ihmiset sieluina elävät. Ottakaamme vertauskuva fyysillisestä maailmasta. Aja-
telkaamme, että kaupunkimme ehkä parista sadasta tuhan-
nesta asujaimesta kolme saa kuulla, että hirmuinen hengen-
vaara uhkaa kaikkia helsinkiläisiä. Mitä nuo kolme silloin tekevät? Jos katsoisivat jokaisen helsinkiläisen ainoastaan fyysillisesti eläväksi, mutta sieluttomaksi ruumiiksi, mitä muuta he voisivat tehdä kuin juosta taloihin ja ottaa jon-
kun asukkaista ja taluttaa hänet ulos? Jos miehet tekisivät vastarintaa, olisi naisia ja lapsia sitä helpompi kaapata sy-

liinsä. Mutta tulisiko monta tällä tavalla pelastetuksi? Kuta lähempänä vaara olisi, sitä harvempia ehtisivät nuo kolme ystäväämme pelastaa. Olisiko tämä siis viisaasti menetelty? Ei tietenkään, sillä pelastajat jättäisivät täydellisesti laskuista pois, että me ihmiset olemme sielullisia olentoja, että meille voi huutaa: „hyvät ihmiset, täällä uhkaa suuri vaara, tulkaa pois Helsingistä!” Tämähän olisi paljon tepsivämpi keino — vedota asukkaiden omaan järkeen ja huomioon. Niinhän me tietysti menettelisimme. Meidän mielestämme olisi järjetöntä tehdä toisin. Samalla tavalla on Mestarien mielestä turhaa ja järjetöntä — poikkeustapauksia lukuunottamatta — astua alituisen tänne meidän keskellemme, rajoittaa itsensä meidän yksipuoliseen maailmaamme ja täällä saarnata ja puhua meille. Emmehän kuitenkaan siitä välittäisi. Emme heitä kuuntelisi nyt sen enempiä kuin ennen. Tietysti historian kuluessa silloin tällöin esiintyy joku Mestari; joku Buddha, joku Zarathustra, joku Jeesus Kristus tekee minkä hän voi saadakseen muutamia kuuntelemaan, mutta suuret joukot eivät välitä hänestä, vaan ajattelevat mieluummin, millä keinoin tuommoisen turhan olennon saisi pois maailmasta. Sentähden Mestarit eivät yleensä näyttäydy maailmassa, eivät esitä itseään, eivät huuda katujen kulmissa, ketä he ovat. He tekevät työtä yhtä mittaa meidän keskellämme, mutta näkymättömissä, kohdellen ja käsitellen meitä sieluina, kuolemattomina olentoina, iankaikkisina yksilöinä. He elävät kyllä tässä näkyväisessä maailmassa ja ovat ihmisiä niinkuin me, mutta heidän työnsä kohdistuu meihin henkiolentoina.

Jos lyhyesti vielä tahtoisimme määritellä heitä sisäisesti, sanoisimme: he ovat niitä ihmisiä, joissa Kristus on elävä, jotka ovat omaksuneet Kristuksen täydellisesti ja tekevät Kristuksen työtä. He ovat tehneet sitä työtä ennen Jeesusta

Kristusta ja tekevät sitä nyt Jeesuksen Kristuksen jälkeen, sillä Kristus on Logos, vapahtaja, jumaltajunta, joka pyrkii ilmenemään ihmisissä.

Jos vertaamme Mestareita jumalolentoihin, niinkuin on tehty! uskonnoissa, voimme sanoa, että he käyttävät enkeleitä eli lähettiläitä (*angelos* merkitsee „lähettiläs”) maailmassa. Miten nyt otamme vastaan heidän lähettiläitään ja ymmärrämme niitä? Siitä meillä on erinomainen esimerkki madame Blavatskyssa. Hän oli näiden Viisauden Mestarien lähettiläs.

Hän oli eriskummainen ihmisolento, tämä Helena Petrovna Blavatsky, sovelias suorittamaan aivan erikoisen tehtävän tässä maailmassa. Hän oli mysterio. Hän oli pienestä saakka, niinkuin jotkut ihmiset ovat, selvänäköinen ja erinomainen mediumi. Hänen ympärillään tapahtui aina ihmeitä. Jo pienenä lapsena hän vaikutti hypnotisoivasti eläimiin. Kyyhkysen kun hän sai käteensä, hän katseli ja siveli sitä, ja se nukkui siihen paikkaan.

Nyt tiedämme, että jos kenestä ihmisestä on puhuttu pahaa, on se madame Blavatskysta. Mutta jos psykologisesti tahdomme häntä ymmärtää, täytyy meidän edellyttää, että nuo panettelut, puheet ja juorut ampuvat yli maalin. Ne ovat kaikki tuulesta temmattuja siinä merkityksessä, että mitä hänestä on kerrottu pahaa, ei ole totta siinä muodossa. Juuri sen kautta, että hän oli erikoinen olento, antoi hän aiheutta mahdottomiin väärinkäsityksiin. Eihän hän aina käyttänyt samalla tavalla kuin tavalliset lyhytjärkiset ihmiset. Varsinkin nuorena, kun hänellä ei vielä ollut valtaa salaperäisten kykyjensä yli, saattoivat nämä monella tavalla tehdä hänelle kepposia ja aiheuttaa semmoisia tilanteita, jotka olivat omiansa herättämään väärinkäsityksiä toisissa ihmisissä, vaikka hän itse ei koskaan mitään väärää olisi

tehnytään. Ne jotka vähänkin tuntevat mediumististen ihmisten psykologiaa, tietävät, kuinka monimutkainen olento mediumi on ja kuinka vaikea häntä on täysin ymmärtää. Madame Blavatsky ei kuitenkaan ollut paljas mediumi. Hän oli ennen kaikkea henkisesti kehittynyt olento, „vanha sielu”, — muuten hänelle ei olisi uskottu Viisauden Mestarein puolelta tuommoista ihmeellistä tehtävää. Ja jos kerran tämän edellyttämme, ymmärrämme, ettei hän voinut olla niin mitätön ja huono ihminen kuin parjaajat ovat hänestä tehneet.

On olemassa muistiinpano v:lta 1851 madame Blavatskyn omasta kädestä, jossa hän kertoo kohtauksesta Mestariinsa kanssa. Mestari sanoi: „minä olen valinnut sinut tekemään suuren työn maailmassa. Tahdotko sen tehdä?” Ajatellaamme nyt, että meidän nuoruudessamme joku salaperäinen, mahtava mies olisi tullut luoksemme ja sanonut meille: „minä olen valinnut sinut, tahdotko tehdä suuren työn maailmassa? Sinulle siitä ei koidu muuta kuin kärsimystä, mutta ihmiskunnalle on siitä hyötyä.” Kuinka moni meistä silloin olisi vastannut: „olen valmis tekemään, mitä tahdot. Olen valmis uhraamaan itseni.” Niin vastasi kuitenkin madame Blavatsky, ja Mestari lisäsi hänelle: „Silloin tiedä, että sinun pitää luopua kaikesta, mitä ihmiset nimitävät onneksi. Sinun pitää luopua kunniaista j.n.e., muuta ei saa olla sinulla mielessä kuin tehtäväsi, se työ, jota varten sinut lähetetään maailmaan. Ja ennenkuin saat siihen työhön ryhtyä, täytyy sinun parinkymmenen vuoden aikana käydä ankaraa koulua.” Madame Blavatsky sanoi yhä: „Minä tahdon.”

Hän oli 21 vuoden vanha silloin, kun hänen Mestariinsa täten fyysillisesti tuli hänen luoksensa. 20 vuotta hän sitten sai kulkea ja oppia. Hän kävi koulua sekä Tibetissä että Arabiassa, Egyptissä, Amerikassa ja miltei kaikkialla maa-

pallolla. Kuuluu hän käyneen täällä Suomessakin. Kun hänen pitkä treenauksensa oli päätynyt, oli hän myöskin selvillä siitä, mitä hänen piti tehdä maailmassa.

Kuvitelkaamme nyt: tuossa on ihminen, jolle on selvinnyt, että hänen pitää mennä ulos ihmisten maailmaan opettamaan heille muutamia asioita. Hän sanoo itselleen: „kaksi asiaa on ennen kaikkea tärkeitä. Minun täytyy näyttää ja opettaa, että spiritistinen liike, joka syntyi 1850-luvulla, on oikeassa väittäessään, että henkimaailma on olemassa ja että ihminen henkisenä olentona viettää kuolemanjälkeisen elämänsä henkimaailmassa, mutta että sama spiritistinen liike on väärässä otaksuessaan, että kaikki ilmiöt, jotka saadaan aikaan spiritistisissä istunnoissa, ovat vainajain henkien toimeenpanemia. Näkymätön maailma on näet täynnä monenlaisia muitakin olentoja kuin vainajia. Vainajat itse esiintyvät äärettömän harvoin spiritistisessä istunnossa. Tavallisesti niissä vaikuttavat semmoiset luonnon haltiat, peikot y.m. näkymättömän maailman kansalaiset, jotka suorastaan huvikseen ilmestyvät ja joiden mielestä on erittäin lystiä vetää ihmisiä nenästä. Spiritistinen liike syntyi materialistisen tieteen vastapainoksi, sillä maailma olisi vajonnut jumalaakieltävään aineellisuuteen, ellei luonto itsestään olisi noussut valaisemaan ihmisten pimeätä järkeä ja huomauttanut heille, että oli olemassa näkymätönkin maailma. Spiritistinen liike on saanut hyvää aikaan, mutta totuuden nimessä, jottei viimeinen villitys olisi pahempi kuin materialismin alkuperäinen paha, täytyy nyt näitä asioita opettaa maailmalle. Ihmisten täytyy taas saada tietoa vanhasta salatieteestä ja magiasta. Ja sitten on vielä toinen asia opetettava ihmisille: heidän oma synnynnäinen ihmisyytensä. He luulevat nyt polveutuvansa apinoista ja elävät keskenään kuin raatelevat pedot. Heille pitää opettaa, että heidän ih-

misyytensä nostaa heidät korkealle yli eläinkunnan, sillä se on kotoisin hengen jumalallisesta maailmasta. Heidät pitää saada ymmärtämään, että ovat kaikki kuolemattomia henkiolentoja ja sentähden veljiä keskenään, ja että heidän tulisi maan päällä elää ja olla niinkuin veljet.”

Noin madame Blavatsky sai puhella itsekseen. Mestari antoi hänen vain ymmärtää, että hän työtä varten luultavasti tulisi panemaan alulle jonkunlaisen seuran. Mitään muita direktiivejä tai suoranaisia ohjeita madame Blavatsky ei saanut.

Vuonna 1873 hän oli Parisissa ja silloin tuli käsky hänelle mennä New-Yorkiin ja aloittaa siellä työ spiritistisiä väärinkäsityksiä vastaan. Siellä hän heti ryhtyi kirjoittamaan lehtiin spiritismistä ja tekemään tuttavuutta liikkeen päähenkilöiden kanssa. Niinpä hän tutustui tulevaan työtoveriinsa, eversti Olcottiin, eräässä spiritistisessä istunto-sarjassa.

Artikkeleillään madame Blavatsky herätti tavatonta huomiota. Ajatelkaamme: siihen saakka tuntematon nainen esiintyy yhtäkkiä erikoisalalla niin kyvykkäänä ja tietorikkaana, että hän saa koko maailman hämmästymään uusilla ja ihmeellisillä teorioillaan. Hän tuli pian kuuluisaksi Amerikassa. Mutta spiritistit itse, jotka uskoivat, että vainajat aina olivat ilmiöiden toimeenpanijoina istunnoissa, eivät olleet iloisia, vaan loukkaantuivat ja väsyivät madame Blavatskyyn. Tietysti madame Blavatsky sai ympärilleen muutamia spiritismin tutkijoita, jotka häntä ymmärsivät, niiden joukossa Olcott ja tuomari Judge ynnä jotkut muut, ja nämä ehdottivat, että perustettaisiin eri seura, joka ajaisi näitä uusia aatteita. Miksei, sanoi madame Blavatsky, ja sitten he panivat toimeen *Miracle Club*-nimisen yhdistyksen, jonka tarkoituksena oli tutkia kaikenlaisia „ihmeitä” ja „yli-

luonnollisia” ilmiöitä. Mutta kun ei tästä ensimmäisestä yrityksestä tahtonut mitään tulla, muodostettiin Olcottin kehoituksesta seura, jonka nimeksi lopulta monista ehdotuksista valittiin Teosofinen Seura. Nimen keksiminen lienee tapahtunut sanakirjaa selailemalla. Joka tapauksessa kaikki ihasuivat nimeen „Teosofia”, ja madame Blavatskykin siihen suostui.

Materialisti-realisti voisi tämän johdosta kysyä: eikö siis madame Blavatskylle ollut aavistusta siitä, että koko hänen työnsä nimeksi tulisi „teosofia”? Jos ymmärrämme asioita syvemmältä, myönnämme kuitenkin, että madame Blavatsky saattoi kyllä olla selvillä nimestä edeltäkäsikin, vaikka se keksittiin näennäisesti „sattuman kautta”. Koko tapaus, voi olla pieni esimerkki siitä, mikä se on, joka näyttää sattumalta. Maailmassa tapahtuu aina kaikkein ihmeellisimmät asiat „sattumalta”. Eivät ne asiat, joita olemme alusta pitäen itse suunnitelleet, ole yleensä niin intelligenttejä kuin ne, jotka sattuman kautta keksitään. Amerikassa pantiin siis alulle madame Blavatskyn teosofinen työ, mutta jonkun ajan kuluttua madame Blavatsky ja hänen Mestarinsa ymmärsivät, että työ Amerikassa ei menestynyt. Siitä ei tullut mitään. Madame Blavatsky ei saanut niin paljon ymmärtämystä osakseen, häntä ei niin tyystin käsitetty, että työ olisi voinut sillä tavalla jatkua, vaan se loppui. Se oli onnistumaton yritys, tuo ensimmäinen.

Muutamia ystäviä oli madame Blavatsky yhtäkaikki löytänyt, ja niistä tunnetuimmat olivat eversti Olcott ja tuomari William Quan Judge. Eversti Olcott antautui kokonaan madame Blavatskyn drabantiksi, ja kun käsky tuli lähteä Indiaan, niin he yhdessä vuonna 1879 matkustivat sinne. Tietysti teosofinen seura oli olemassa jo Europassakin ja oli ihmisiä, jotka olivat tulleet seuran jäseniksi,

mutta korkeammalta kannalta katsoen se oli onnistumaton yritys, se oli ensimmäinen kuolleena syntynyt lapsi. Indiassa yritettiin uudestaan ja siellä oli ensimmäisenä puuhana saada jalansijaa Teosofiselle Seuralle, joka silloin samalla järjestettiin uudelle kannalle. Ensimmäisessä amerikkalaisessa Teosofisessa Seurassa ei puhuttu mitään veljeydestä. Se oli samoin kuin „ihmeklubi” perustettu kaikenlaisten salaperäisten ilmiöiden tutkimista varten. Vasta kun Indiassa pidettiin kokous vuonna 1879 ja uudestaan seuraavana vuonna, otettiin toinen aate, toinen oppi, minkä madame Blavatsky oli saanut tehtäväkseen julistaa ihmisille, mukaan, ja silloin nimenomaan määrättiin Teosofisen Seuran tehtäväksi olla yleisen veljeyden ytimenä, joka ei katso inhimillisiin eroavaisuuksiin, ei kansallisuuteen, ei sukupuoleen, ei väriin, ei uskontunnustukseen, vaan pitää kaikkia ihmisiä veljinä. Viitattiin siihen, että vanhoissa indialaisissa uskonnoissa, hinduismissa ja buddhismissa sanottiin: *Tat tvam asi*, „sinä olet Se”, nim. itse maailman suuri Jumala. Viitattiin siihen kristinuskonkin myöntämään totuuteen, että jokaisessa ihmisessä on Jumala ja että sentähden kaikki ihmiset ovat veljiä. Tämä suuri totuus otettiin nyt mukaan Teosofiseen Seuraan ja sanottiin nimenomaan säännöissä, että Teosofisen Seuran tehtävänä oli vaikuttaa siihen suuntaan, että kansojen keskuuteenkin tuotaisiin veljeys. Tämä oli uusi yritys madame Blavatskyn puolelta, eivätkä läheskään kaikki hänen ystävänsä häntä ymmärtäneet. Eivät he saaneet tuota uutta päähänsä.

Joidenkuiden vuosien kuluttua, kun Teosofinen Seura ja työ olivat saaneet hyvän jalansijan Indiassa ja myös levinneet Eurooppaan varsinkin Sinnetin kahden suurta huomiota herättäneen kirjan kautta, kutsuttiin madame, Blavatsky ja eversti Olcott Eurooppaan järjestämään Teosofisen Seuran

asioita Ranskassa ja Englannissa. Ja sillä aikaa kun madame Blavatsky vuosina 1884 ja 85 oli Europassa, tapahdettiin Indiassa ihmeitä. Sillä aikaa Lontoon Psykkinen Seura, joka oli suuresti hämmästynyt Sinnettin y.m. kertomuksista madame Blavatskyn maagillisista kyvyistä ja kysyi itseltään, oliko tämä kaikki mahdollista, lähetti Mr. Hodgsonin, erään nuoren jäsenensä, Indiaan tutkimaan, olivatko kertomukset madame Blavatskyn suorittamista ihmeteista oikeita. Mr. Hodgson „tutki” asioita sillä seurauksella, että madame Blavatskyn ollessa Europassa Indiasta saapui tieto, että kaikki oli ollut humbugia: „eihän madame Blavatsky kyennyt tekemään mitään semmoista, mitä oli kerrottu! Kaikki oli ollut paljasta petosta. Sen eräät kristityt lähetyssaarnaajat ja teosofisessa päämajassa asuneet herra ja rouva Coulomb olivat todistaneet.”

Tämä Hodgsonin „paljastus” herätti hirmumyrskyn Europassa ja Indiassa. Materialistit riemuitsivat, kristityt uskavaiset riemuitsivat, ja monet teosofit tunsivat voivansa pahoin ajatellessaan sitä mahdollisuutta, että madame Blavatsky oli vetänyt heitä nenästä, että Mestareita ei ollut, että viisautta ei ollut.

Suuressa hämmingissä kukaan ei välittänyt siitä, että joidenkuiden uskollisten ja rohkeiden teosofien puolelta heti näytettiin, että lähetyssaarnaajat ja aviopari Coulomb olivat itse asiassa saaneet tuon nuoren herra Hodgsonin petetyksi. Olihan kuuluisa Psykkinen seuran raportti huonoin todistuskappale, mitä ajatella voi. Ensinnäkään se ei puhunut mitään niistä madame Blavatskyn okkultisista ilmiöistä, joista oli lukuisain arvossa pidettyjen, ylhäisten ja sivistyneiden englantilaisten ja indialaisten henkilöiden allekirjoittamia todistuskappaleita. Niitä se ei koskettanut sanallakaan. Se puhui ainoastaan muutamista ilmiöistä ja väitti niiden ol-

leen humbugia, koska kulloinkin joku todisti sen. Mutta toiseksi huomatkamme: koska tapahtui tämä n.s. paljastus? Monta vuotta sen perästä, kun itse ilmiöt olivat tapahtuneet. Mutta kuinka riidanalaista asiaa voidaan tutkia monta vuotta myöhemmin? Eihän semmoinen tutkimus ole minäkään arvoinen juriidisestikaan, joka on tehty vuosia sen perästä, kuin itse asia on tapahtunut, eikä ota lukuun kaikkia tosiseikkoja, vaan kiinnittää huomionsa ainoastaan joihinkin yksityiskohtiin. Näin ollen Psykkisen Seuran ja herra Hodgsonin kuuluisa raportti on peräti ontuva.

Mutta mitä me siitä välitämme? Minä en välitä ainaakaan siitä mitään, sentähden että minulla on oma psykologinen käsitykseni madame Blavatskysta, vakaumus, joka ei välitä panetteluista eikä juoruista. Käsitykseni madame Blavatskysta keskittyy lyhyeen lausuntoon: hän ei ole petkuttanut.

Koko Indian juttu oli ikäänkuin toinen koettelemus teosofiselle maailmalle. Samalla tavalla kuin Amerikassa ensimmäinen yritys oli epäonnistunut, samalla tavalla nyt Indiassa toinen yritys epäonnistui.

Onhan luonnollista, että jos Mestarit lähettävät jonkun lähettiläänsä maailmaan, niin jotta hänen työnsä voisi onnistua, täytyy maailman häneen luottaa — ei koko maailman, mutta niiden, jotka kuulevat hänen äänensä. Ja jotta näiden luottavaisten ihmisten luottamus olisi luotettava, täytyy luottamusta panna koetukselle. Mikä luottamus se on, jota ei saa koetella? Mikä luottamus minulla on johonkin ihmiseen, jos vieraan tullessa ja sanoessa minulle: hän on roisto, minä käännän hänelle selkäni? Eihän meidän tarvitse muuta kuin muistella vanhaa totuutta, että jos rakastamme jotain ihmistä tai jotain aatetta, meidän rakkautemme ei ole vielä suurenkaan arvoinen, ennenkuin se on pantu

koetukselle. Emmehän tunne itseämmekään, ennenkuin meitä on koeteltu. Emme tiedä, saattaako rakkaudemme kestää esim. kuoleman taikka koko omaisuutemme menettämisen. Olemmeko valmiit uhraamaan rakastetullemme henkemme tai omaisuutemme? Jos emme ole, miksikä kerskaamme rakkaudesta? Miksikä sanomme toiselle: minä rakastan sinua, jos emme ole valmiit uhraamaan kaikki mitä meillä on? Miksikä turhaan kerskailemme? Eihän se ole rakkautta. Jos joudumme epäilyksien valtaan silloin, kun kohtalo sanoo meille: anna kaikkesi tuolle ihmiselle tai tuolle aatteelle, jota rakastat, niin missä on rakkaudemme? Jos kohtalo sanoo minulle: uhraa henkesi, niin enhän ole rakastanut, jollen uhraa henkeäni! Olen rakastanut, mutta vain omaa hauskuuttani ja hyötyäni tämän ihmisen tai aatteen muodossa.

Kun on kysymys suhteestamme johonkin Mestariin tai Mestarin lähettiläiseen, joka on Mestarin sijainen, niin on luonnollista, että jos luotamme häneen, niin luotamme, ja silloin meidän luottamuksemme kestää koettelemuksenkin tullessa. Turhaa on kerskata luottamuksesta ja uskosta, niinkauan kuin se ei ole koeteltua, niinkauan kuin sitä voi horjuttaa. Emme ole silloin vielä kasvaneet rakastaviksi ja rehellisiksi veljiksi, vaan olemme tuommoisia kelvottomia, häilyviä olentoja, jotka eivät tiedä sinne eikä tänne. Kaikessa henkisessä kehityksessä ja okkultisessa totuudenetsimisessä on ensimmäinen ehto, että emme enää häilyisi, että emme enää olisi kuin rannan kaisla vaan niinkuin kallio, josta Jeesus Kristus voi sanoa: „*in hanc petram*, tähän kallioon minä rakennan kirkkoni.” Ei sannalle, ei häilyvien ja heiluvien, vaan uskollisten ja luotettavien ihmisten sieluihin yksin voi Mestari rakentaa asunnon, tempelin totuudelle.

Kun oli tuommainen Viisauden Mestarein lähettiläs maailmassa kuin madame Blavatsky, oli hänen pakko panna ih-

miset koetukselle. Täytyi koetella niitä, jotka olivat avanneet sydämensä sille valolle, mikä lähtee Mestareista ja heidän lähettiläistään. Ken huomasi, kuka H. P. Blavatsky oli, hän luotti, ken ei sitä hoksannut, hän ei vielä osannut luottaa.

Indiakaan ei kestänyt koettelemuksessa. Teosofinen Seura miltei hajosi. Madame Blavatsky kirjoitti nimenomaan vähän ennen kuolemaansa Indian Teosofisen Seuran vuosikokoukselle, ettei kukaan ymmärtänyt häntä eikä Seuran tehtävää, silloin kun oli tuo vaikea koettelemuksen aika. „Ei kukaan noussut puolustamaan minua kuin omaa äitiään. Kun minä hirmustuin ja huusin Europasta Indiaan: teidän täytyy heti panna toimeen oikeudenkäynti, niin mitä te Teosofisen Seuran johtohenkilöt, Olcott etunenässä, minulle vastasitte? Selititte heti, että semmoinen oli mahdotonta, että siitä tulisi hirvuisen skandaali, ettei maallinen oikeus semmoista voinut tutkia, — ja koko asia painettiin alas.”

Kukaan ei oikein tarmokkaasti puolustanut madame Blavatskya. Kyllä teosofit tietysti, Sinnett, Olcott y.m. kirjoittivat kauniita sanoja, mutta madame Blavatskyn kannalta he eivät sittenkään oikein kestäneet myrskyssä. Heidän luottamuksensa horjui, ja sentähden H. P. B. kirjoitti: „minä en enää päässytkään Indiaan.” Teosofinen Seura oli epäonnistunut Indiassa, ja teosofinen liike oli joutunut uudelleen umpikujaan. „Nyt olen täällä Europassa löytänyt joitakuita sieluja ja myös Amerikassa, jotka ehkä ymmärtävät, mistä on kysymys.” Näin kirjoitti madame Blavatsky vähää ennen kuolemaansa (1891).

Eri henkilöiden muistiinpanot madame Blavatskyn Europan-vuosilta¹⁾ todistavat, kuinka sairas hän oli ja kuinka

¹⁾ Suomeksi voidaan lukea Tietäjistä 1910 Kreivitär Constance Wachtmeisterin muistelmat „H. P. Blavatsky ja Salainen oppi”.

hän siitä huolimatta teki työtä yhtä mittaa, istuen kirjoitus-pöytänsä ääressä 16 tuntia vuorokaudessa. Hän oli niin äärettömästi sairas, että, hän ainakin kolme kertaa olisi kuollut, ellei hänen Mestarinsa olisi antanut hänelle voimia ja tehnyt häntä hetkellisesti terveeksi. Lääkäri tuomitsi hänet kuolemaan ja ihmetteli, kun hän aamulla taas oli ylhäällä ja terve, vaikka hänen olisi pitänyt yöllä kuolla. Mutta, niinkuin kreivitär Wachtmeister kertoo, Mestari antoi hänelle voimia, kysyen häneltä, tahtoiko hän jatkaa vielä elämistään ja työtään. Ja madame Blavatsky vastasi joka kerta tahtovansa, koska hän juuri vasta oli kirjoittamaisillaan „Salaista Oppia”, joka välttämättä oli saatava valmiiksi. Työnsä hän suorittakin mestarin avulla, ruumiillisista tuskistaan välittämättä.

Merkkillinen kohta oli nyt se, että madame Blavatsky itse sanoi: jos nyt työtäni ymmärretään ja minua vielä tarvitaan kasvattaakseni ja valaistakseni joitakuuta opetuslapsia, niin on armonaikaa 31 päivään joulukuuta 1899. Tämä epäilemättä merkitsi, että hän niin kauan olisi saanut elää, jos häntä olisi oikein ymmärretty. Jos olisi otettu vastaan hänen sanomansa, olisi hän siis ehkä elänyt niin kauan. Ja se, että hän kuoli toukokuun 8 päivänä vuonna 1891 osoittaa, että teosofinen yritys epäonnistui Europassakin. Se epäonnistui kokonaan.

Teosofinen Seura oli epäonnistunut. Maailma ei välittänyt viime vuosisadan lähettiläästä enempää kuin muistaakaan. Ei se ymmärtänyt, ei se huolehtinut. Mitä me näemme? Heti kun madame Blavatsky kuoli, hän, tuo ainutlaatuinen olento, nousi kaksi Teosofisen Seuran jäsentä, joita madame Blavatsky oli rakastanut, ja selitti: „me jatkamme madame Blavatskyn työtä, me viemme eteenpäin Mestarein asiaa.” Kuinka kaksi ihmistä, joiden elämä oli

ollut tavallinen europalainen ja amerikkalainen elämä, tietysti voimakas ja lahjakas, mutta kuitenkin ilman erikoisia ihmeitä, kuinka he menivät sanomaan: „me jatkamme madame Blavatskyn okkultista työtä”? Ei semmoisella ihmisellä ole mitään Jatkajia” eikä „seuraajia”. Ei Kristusta eikä Buddhaa ole kukaan „jatkanut”, heidän työnsä oli ainutlaatuisen, me muut voimme pyrkiä ja ponnistaa heidän jäljissään, mutta ei asettua heidän rinnalleen. Samoin oli teosofisessa liikkeessä madame Blavatskyn laita. Maailma ei ottanut häntä vastaan, ja ne, jotka uskoivat olevansa hänen työnsä jatkajia, he pettivät itseään. Ei hänellä ollut mitään seuraajia. Ei kukaan voinut ottaa hänen työtään hartioilleen.¹⁾

Ei kestänytkään kuin kolme vuotta, ennenkuin teosofisen liikkeen uudet johtajat olivat käyneet toistensa kimppuun ja koko Teosofinen Seura jakautui kahtia. Mikäs valtakunta se on, joka jakautuu kahtia? Se on valtakunta, joka on heikko, joka ei ole sitä, mitä sen pitäisi olla. Sentähden voimme sanoa teosofisesta liikkeestä, että se madame Blavatskyn kuoleman jälkeen pitkin matkaa on ollut jakautumista ja haarautumista, siis heikkoutta ja köyhyyttä. Eikä teosofinen liike voi herätä uudestaan eloon missään, ellei sen alkuperäistä henkistä johtajaa, Mestarien lähettilästä madame Blavatskya aseteta arvoonsa, ellei ymmärretä, mikä oli hänen asemansa ja mitä varten hän tuli maailmaan. Ellemme sitä ymmärrä, emme voi „jatkaa” hänen työtään.

¹⁾ Nämä sanat on sanottu mielessä, joka kunnioittaa jokaisen teosofisen johtajan tai teosofin työtä. Mrs. Besant, Mr. Judge, eversti Olcott, Mrs. Tingley, tohtori Hartmann, Mr. Leadbeater, tohtori Steiner y.m. ovat kaikki loistavia tähtiä teosofisen liikkeen taivaalla, jokainen heistä suuri omalla tavallaan, — tahdon vain sanoa, että kukaan heistä ei ole ottanut hartioilleen madame Blavatskyn viittaa.

Madame Blavatsky sanoikin nimenomaan: uusi yritys tulee taas tehtäväksi, mutta 100 vuoden perästä. Tämöisiä yrityksiä on näet tehty siitä saakka, kun Euroopassa alkoi uusi aikakausi, alkoi tieteellinen työskentely ja tieteellinen totuudenetsiminen. Siitä saakka on myös Viisauden Mestarien puolelta yritetty kääntää ihmisten huomio elämän ja luonnon salaisiin tosiseikkoihin. Ja se yritys on tapahtunut jokaisen vuosisadan lopussa. Siis 100 vuoden perästä, sanoo madame Blavatsky, tulee taas uusi yritys tehtäväksi.

Eräs tärkeä seikka on vielä lopuksi mainittava. Madame Blavatsky sanoo myös nimenomaan: Jos maailma on kypsä ottamaan vastaan tämän sanoman ihmisten veljeydestä, ihmisten henkisestä alkuperästä, jälleensyntymisestä j.n.e., jos maailma on valmis yrittämään sen toteuttamista uudessa ihmisten ja kansain välisessä elämässä, silloin on vältettävissä se, mikä uhkaa länsimaita, Eurooppaa ennenkaikeä, mutta jollei, niin se tulee Europan yli. Ja mikä se on? Se on ennenkuulumaton ja aavistamaton kurjuus. Tulee hirmuiset sodat, nälät, rutot, mullistukset ja vallankumoukset. Kauhea aika odottaa Eurooppaa, jollei teosofian sanomaa oteta vastaan, sillä teosofia käytännössä on ainoa, joka voi maailman pelastaa.

Minkä johtopäätöksen saamme nyt tästä tehdä? Emme edes teosofisessa liikkeessä ymmärtäneet madame Blavatskya. Maailma ei ottanut häntä vastaan. Maailma ja me kaikki langetimme tuomion itsemme yli. Tuomio tuli. Se alkoi maailman sodalla.

II

H. P. BLAVATSKYN SUURIN IHME

Kaikki olemme lukeneet tai kuulleet puhuttavan madame Blavatskyn n.s. ihmetöistä eli „okkultisista ilmiöistä”, niin kuin hänen itsensä oli tapana niitä nimittää. Itse asiassa luulen, että ne ihmiset, jotka eivät tarkemmin tunne teosofista liikettä, ajattelevat ja sanovat, jos heiltä kysytään minkälainen käsitys heillä on madame Blavatskysta, että madame Blavatsky oli „humbugimaakari”, joka teki Indiassa ihmeellisiä temppuja, jotka sitten paljastettiin. „Niin, ja sitten kai hän keksi teosofiainkin. Hän oli tuommoinen Kristuksen vihollinen, joka teosofiaksi nimitti omaa Kristuksen vastustamistaan.”

Emme aio viivähtää näissä syytöksissä ja epäluuloissa, koska jo viime kerralla puhuimme niistä ja ilmaisimme mielipiteemme niiden johdosta. Nyt meidän tulisi kääntää huomionamme madame Blavatskyn „suurimpaan ihmetyöhön” ja ennen sitä mainita pari sanaa hänen „pienemmistä ihmeistään” eli juuri noista „okkultisista ilmiöistä”.

Erehdystä on luulla, että madame Blavatsky teki „taikatemppuja” ainoastaan Indiassa. Tämä erehdys riippuu siitä, että Psykkisen Seuran raportti puhuu ainoastaan niistä okkultisista ilmiöistä, jotka suoritettiin Indiassa.

Asiantuntijoina tiedämme, että kaikenlaiset ilmiöt, ylikuonnolliset, jos niin tahdomme sanoa — vaikka: kuinka luonnossa olisi mitään ylikuonnollista? — seurasivat madame Blavatskya lapsuudesta saakka. Aina hän oli ollut ilmeellisten ilmiöiden ympäröimä.

Nuorena naisena hän kerran kävi erään venäläisen piispan luona, joka oli hyvä ystävä madame Blavatskyn syntymäkodissa ja oli kuullut yhtä ja toista kerrottavan madame Blavatskyn merkillisistä kyvyistä. Hyväntahtoinen piispa jutteli kauniisti, sillä hän halusi antaa nuorelle ihmiselle hyviä neuvoja elämän varrelle. Madame Blavatsky istui hiljaa, kuunnellen piispan yleviä puheita. Yhtäkkiä alkoivat huonekalut piispan huoneessa liikkua, suuri nojatuoli kulki yli lattian ja tuli piispan luo. Piispa joutui hämilleen, mutta oli uskossaan siksi vilpitön ja viisas, ettei hän suorastaan pelästynyt eikä tuominnut ilmiöitä pahan hengen aikaansaamiksi, vaan sanoi madame Blavatskylle: „sinulla, lapseni, näkyy olevan todella suuria voimia. Sinun täytyy koko sydäimestäsi antautua Jumalan palvelukseen, etteivät ylikuonnolliset kykysi viekoittelisi sinua pois hyvyyden ja oikeuden teiltä. Mutta minä annan sinulle siunaukseni, sillä tunnen sinut ja perheesi, ja toivon sinulle kaikkea hyvää. Toivon, että käytät lahjojasi Jumalan valtakunnan palvelukseen.”

Amerikassa ollessaan madame Blavatsky ystäviensä seurassa suoritti monenlaisia taikailmiöitä. Niistä ei ole yhtä julkisesti kerrottu eivätkä ne ole tulleet tunnetuiksi samassa määrin kuin Hodgsonin raportin ilmiöt. Madame Blavatskyn kodissa New-Yorkissa lienee kuitenkin tapahtunut yhtä ihmeellisiä asioita kuin konsanaan Indiassa. Kerran esimerkiksi oli madame Blavatsky ostanut joukon pyyheliinoja — hän asui silloin yhdessä eversti Olcottin kanssa, — ja

kun ystävien kanssa illalla istuttiin juttelemassa, päärmäsi madame Blavatsky tuommoista pyyheliinaa. Joku vieraista huomautti leikillään: „eikö ole turhaa teidän kuluttaa aikaanne tämmöiseen, antakaa vain jonkun ystävällisen tontun päärmätä pyyheliinat!”

Madame Blavatskylalla oli itsellään näppärät sormet. Hän oli aikoinaan esiintynyt pianistina konserteissa sekä Parisissa että Lontoossa. Ja Amerikassa hän ensimmäisinä aikoina elätti itseään tekemällä tekokukkia

Mutta kun hänelle nyt huomautettiin, että joku haltia voisi päärmätä liinat, hän nousi paikaltaan ja sanoi: „eipä ole ehdotus hullumpi. Koetetaanpa», kykeneekö tonttu ompelemaan.” Sitten pantiin koko kasa kaappiin, ovi suljettiin, madame Blavatsky mumisi hiljaa jotakin kotitontulleen, ja kun liinat jonkun tunnin perästä otettiin kaapista, olivat kaikki sievästi päärmätyt.

Toisella kerralla kun hänen ystävänsä Mr. Judge maalasi taulua madame Blavatskyn ja eversti Olcottin kodissa vesiväreillä, puuttui joitakuuta värejä. Oli iltapäivä, joten oli myöhäistä lähteä mitään kaupungilta ostamaan, ja Judge sanoi, ettei hän edes tiennyt, saisiko tuollaisia hyviä englantilaisia vesivärejä koko New-Yorkista. „No, ei hätää”, virkkoi madame Blavatsky, meni ikkunan luo ja nosti hammehelmansa ikäänkuin käskevästi odottaen. Samassa läsnäolijat näkivät, kuinka ikkunasta tuli jotain lentäen, ja kun madame Blavatsky palasi ikkunan luota, oli helma täynnä paraita englantilaisia Windsor & Newton-värejä.

Vähän myöhemmin tarvittiin taas hopeaväriä. „Ei mitään hätää”, sanoi madame Blavatsky taas, ojensi kätensä — ja seinän läpi tuli lentäen hopealusikka ruokahuoneen säiliöstä. Madame Blavatsky hieroi sitä vähän sormillaan ja lusikasta lähti mitä parainta hopeaväritomua.

Indian ilmiöistä tulivat erikoisesti tunnetuiksi Sinnetin kirjan kautta ne, jotka suoritettiin Simlassa Sinnetin kodissa. Heti ensimmäisenä päivänä, kun, madame Blavatsky tuli Sinnetin perheeseen eversti Olcottin kanssa — Sinnett oli sanomalehtimies, joka toimitti valtion äänenkannattajaa *The Pioneer* Indiassa — ja paraillaan istuttiin kahvipöydän ääressä, sanoi Sinnett: „olen kuullut, madame Blavatsky, että te aikaansaatte kaikenlaisia ilmiöitä enkä minä ole koskaan mitään nähnyt enkä kuullut; — kovin minua huvittaisi kokea kerran jotakin.” Madame Blavatsky kysyi: „no, mitä te haluatte?” Ja Sinnett vastasi olevansa tyytyväinen vaikkapa vain henkikoputuksiin, olisihan siinäkin jo hämmästyksen varaa. „Sehän ei ole mitään”, sanoi madame Blavatsky ja samassa silmänräpäyksessä alkoi kuulua koputuksia ja naputuksia lautasista ja pöydästä ja joka paikasta.

Madame Blavatsky oli nuoruudessaan mediumi, mutta suurten vaikeuksien ja itsevoittamisprosessien kautta hän tuli maagikoksi ja sai vallan henkivoimien yli, niin että hän hallitsi näitä eivätkä ne enää häntä. Sentähden hän omalla tahdollaan sai aikaan tällaisia koputuksia, joita spiritistisissä istunnoissa syntyy mediumien välityksellä.

Indian ilmiöistä on, kuten sanottu, Mr. A. P. Sinnett kuvannut useampia kirjassaan *The Occult World* („Salattu maailma”). Kerran oli joukko vieraita Sinnetin luona. Menettiin „piknikille” ulos metsään ja ryhdyttiin siellä juomaan teetä. Puhe kääntyi madame Blavatskyn taikavoimiin ja joku arveli, että „olisi mukava, jos madame Blavatsky nyt tekisi jonkunlaisen ihmeen.” Ja kun siellä tuumasivat, mitä hän nyt tekisi, ehdotti joku, että hän loihditsi teekupin, samanlaisen kuin herrasväki Sinnetin harvinainen serviisi, josta paraikaa juotiin. Vieraat vakuuttivat, että jos madame

Blavatsky semmoisen loihtisi, ei kukaan ihminen voi sanoa sitä muuksi kuin ihmeeksi. „Olkoon menneeksi”, sanoi madame Blavatsky, „loihditaan vaan”. Sitten hän katseli ympärilleen ja virkkoi: „tuon puun juurelle tuokoot haltiat kupin.” Kun vieraat lähtivät ja kaivoivat maan ylös, löytyi kuin löytyikin puunjuurien alta aivan samanlainen kuppi kuin Sinnetin serviisiin kuuluvat.

Tämän y.m. samankaltaisia ilmiöitä ovat sivistyneet, ylhäiset, kunnialliset henkilöt todistuksillaan vahvistaneet, sillä Mr. Sinnett, joka ymmärsi, että tällaisilla asioilla oli tieteellinen ja historiallinen kantavuus, otti sanomalehtimiehen oveluudella todistuskappaleet läsnäolijoilta, niin että madame Blavatskyn taikatemput tulivat niin sanoaksemme laillisella tavalla todistetuiksi.

Niistä ei Hodgsonin raportissa paljoakaan puhuttu. Ne olivat tapahtuneet monta vuotta ennenkuin Mr. Hodgson kävi Indiassa. Hänen tutkimuksensa koski myöhäisempiä aikoja. Madame Blavatskylle oli silloin taikakaappi, jonka välityksellä tapahtui yhtä ja toista. N.s. mestarikirjeet esim. saapuivat sen kautta. Kirjeet tulivat niin, että asianomainen kirjeenvaihtaja, esim. Mr. Sinnett kirjoitti kirjeen, jonka madame Blavatsky kätki kaappiin. Jonkun ajan — välistä hyvin lyhyen, — kuluttua, kun kaappi jälleen avattiin, oli siinä Mestarin vastaus kirjeeseen. Näihin ilmiöihin Hodgson erityisesti takertui. Coulombien pariskunta, joka hoiti madame Blavatskyn taloutta, joutui lähetyssaarnaajien vaikutuksen alaiseksi, kun madame Blavatsky matkusti Eurooppaan, ja yhdessä lähetyssaarnaajien kanssa he laittoivat asiat semmoisiksi, että koko okkultinen kirjeenvaihto muka oli petkutusta. Hodgsonin raportissa kerrotaan, että kaapissa oli takaseinä irtonainen. Se voitiin vetää pois toisesta huoneesta seinän läpi, ja madame Coulomb selitti kirjetaian

sillä tavalla, että hän se aina otti kirjeet kaapista ja pisti toiset tilalle, jotka madame Blavatsky muka itse oli kirjoittanut. Samoin oli tunnetun vaasi-ihmeen laita. Kun oli asetettu rikkinäinen maljakko kaappiin ja se hetken perästä oli ehjä, oli madame Coulomb yksinkertaisesti ottanut rikkinaisen vaasin pois ja pannut ehjän tilalle. Ja kun nämä aviopuolisot asian valallisesti vakuuttivat, uskoi Hodgson sen.

Maailman puolelta on unohdettu, että teosofit toimeenpanivat heti tutkimuksen, sillä he tiesivät, ettei ollut ollut mitään irtoseinää. Vuosien kuluessa olivat monet ihmiset kaappia tutkineet ja ottaneet okkultiset ilmiöt valalleen. Mutta nyt, kun he tutkivat kaappia uudestaan, he todella huomasivat, että siinä oli irtoseinä. Nähtävästi herra Coulomb, joka oli nikkari ammatiltaan, oli tehnyt sen aivan äsken, sillä kaikki oli niin tuoretta, ettei suurella ponnistuksellakaan tahdottu saada seinää liikkumaan, siksi turvonnut ja paisunut se oli. Syntyikin aika jymäys, kun sitä liikuteltiin. Teosofinen Seura täten kyllä tiesi, kenen puolella petos oli, mutta Psykkisen Seuran raportti oli ratkaissut asian maailman silmissä.

Madame Blavatskyn oli tapana viimeisinä vuosina sanoa, ettei hän okkultisilla ilmiöillään ollenkaan ollut saanut aikaan, mitä oli toivonut ja halunnut. Hän oli tahtonut näyttää havainnollisesti, että materialistinen käsitys luonnosta oli väärä, että meillä oli nurinkurinen käsitys aineesta. Me luulimme, että aine, ainoastaan aine oli „vankkaa todellisuutta”, henki ei ollut paljon mitään. Okkultisilla ilmiöillään madame Blavatsky tahtoi todistaa ihmiskunnalle, ensi kädessä niille, jotka niitä näkivät, että aine itse asiassa oli hatara käsite. Hän pani aineen kulkemaan aineen läpi, hän kaksoistutti sormuksia, kaularenkaita y.m., hän joskus loi

näennäisesti tyhjästä. Tänä päivänä myöntävät luonnon-tieteilijät, seuraten lopulta madame Blavatskyn jälkiä, että aine on suuri salaisuus, — ei se ole semmoista kuin ennen luultiin, ei sen pikkuosaset eli atoomit ole muuttumattomia kiinteitä kappaleita, vaan joidenkuiden mielestä voimapis-teitä, toisten mielestä kokonaan harhanäköä eli olemattomia. Joka tapauksessa koko kysymys aineesta on suorassa suh-teessa tajuntaamme, me tajuamme aineen määrättyllä ta-valla, itsessään se on toista. Me havaitsemme ainoastaan ilmiön, mutta ei *das Ding an sich*, ei todellisuutta takana. Tämän tahtoi madame Blavatsky todistaa, ja tietysti hän todisti sen oppilailleen, mutta maailma ei silloin vielä tullut vakuutetuksi, vaan uskoi päinvastoin, että madame Blavat-sky oli petturi. Emmekä saata ihmetellä, että madame Bla-vatsky oli pahoillaan siitä, että ollenkaan oli turvautunut okkultistin ilmiöihin.

Ollessaan elämänsä loppuvuosina Europassa madame Blavatsky kohdistikin koko huomionsa ja työkykynsä itse okkultisten aatteiden, teosofisen elämänymmärryksen tunne-tuksi tekemiseen. Se oli nyt hänen ainoa päämääränsä ja tarkoituksensa. Sitä hän tavoitteli, ja hänen mielestään il-miöt olisivat saaneet olla tekemättä, jos vain maailman huomio olisi enemmän kiintynyt itse filosofiaan.

Sentähden voimme täydellä syyllä sanoa, että hänen kai-kista suurin ihmetyönsä oli se, joka jäi hänen jälkeensä ja joka on pysyvänä todistuskappaleena hänen suurista ja ih-meellisistä kyvyistään. Sitä ei mikään sofismi tee tyhjäksi eikä mikään pahuus poista olemasta. Hänen pysyvät ih-metyönsä ovat kirjat, jotka hän kirjoitti, ja niistä ensi si-jalla „Salainen Oppi”. Hänen teoksensa „Salainen Oppi” on täten hänen suurin ihmetyönsä, ruumiillisin silminkin katsoen suuri, sillä se käsittää pari tuhatta sivua isoa kokoa.

Hänen muista teoksistaan mainittakoon *Isis Unveiled* („Paljastettu Isis”), julkaistu New-Yorkissa 1877 ja melkein samankokoinen kuin „Salainen Oppi”; „Teosofian Avain”, „Hiljasuuden ääni”, „Teosofinen sanakirja” y.m. Sitäpaitsi hän julkaisi melkein lukemattoman määrän lyhyitä kirjoituksia ja sanomalehtiartikkeleita. On otettava huomioon, että madame Blavatsky oli nainen, vaikkakin ylhäinen venäläinen kreivitär synnyltään, mutta kuitenkin naisen viime vuosisadan keskivaiheilla, joka ei suinkaan ollut saanut mitään yliopistosivistystä — hänen kasvatuksensa, niinkuin naisten kasvatus yleensä silloin, oli keskitetty kieleen, musiikkiin ja hyvään käytökseen. Hänellä ei siis ollut paljonkaan tietoa luonnontieteistä ja matematiikasta. On myös otettava huomioon, että hän vietti melkein koko ikänsä (paitsi ensimmäiset 18 vuotta, jotka hän eli kotonaan) matkoilla, kulkien maapallon kaikilla ääriillä, kiertäen maita ja mantereita todella „kodittomana vaeltajana”, — seikkailijana”, niinkuin on tapana sanoa. Ja kun hän sitten yhtäkkiä 42-vuotiaana sai käskyn ryhtyä kirjalliseen työhön, oli hän yhtä tietämätön sen työn tekniikasta, niinkuin hän itse sanoi, kuin „ukko kuussa”. Hän ei ollut ennen mitään muuta kirjoittanut kuin kirjeitä. Mutta nyt hänen äkkiä täytyi kirjoittaa korrespondenseja, artikkeleja ja kirjoja. Että hän siihen pystyi, oli jo itsessään merkillistä ja osoitti mitä suuremmoisimpia lahjoja ja kykyjä.

Hänen kirjallinen työpäivänsä kesti noin 16 vuotta. Hän eli 16 vuotta sen jälkeen kun Teosofinen Seura perustettiin. Niin lyhyessä ajassa hän siis suoritti varsinaisen elämäntyönsä. Jos kaikki, mitä hän kirjoitti, asetetaan hyllylle ja verrataan toisten kirjailijain tuotantoon, huomataan, että hän 16 vuoden aikana kirjoitti enemmän kuin useat kirjailijat ovat kirjoittaneet koko elinaikanaan.

Ja minkälaiset ovat nuo hänen kirjansa? Ovatko ne romaaneja, ovatko ne kertomuksia? Ei suinkaan. Olisi vielä voinut ymmärtää, että ihminen, joka yhtäkkiä tulee kirjailijaksi, kirjoittaisi kertomuksia ja romaaneja. Siihenhän ei luonnonlahjojen ohella tarvita muuta kuin elämäkokemusta ja vilkkaita tunteita. Mutta madame Blavatskyn kirjat ovat syvästi filosofisia ja aivan meidän aikamme tieteellisyden vaatimusten mukaan tieteellisiä teoksia. Niinkuin paraimpien professorien tai tohtorien kirjat ne ovat täynnä otteita toisista kirjoista, täynnä oppineita sitaatteja. Menkää yliopistoon kysymään, minkälainen kirja on tieteellinen ja ansaitsee tiedemiesten huomion. Ainoastaan semmoinen kirja, jonka tekijä osoittaa tuntevansa, mitä toiset tutkijat samasta asiasta ovat sanoneet. Kerran täällä Helsingin yliopistossa eräs maisteri tahtoi tulla tohtoriksi. Hän oli kirjoittanut väitöskirjan, ja väitöskirja oli sisällöltään hyvä. Professori sanoi: „eihän tässä ole moittimisen varaa, onhan kirja hyvä ja näkeehän, että tekijä on ajatellut. Mutta se ei ole tieteellinen.” Hän ei päässyt tohtoriksi, sentähden että hän ei ollut painattanut siihen kylliksi otteita toisista kirjoista. Hän ei ollut kyllin selvästi näyttänyt, mitä kaikkea oli lukenut, sillä hänen väitöskirjassaan ei ollut rivien alla kuin harvassa paikassa viivoja ja muistutuksia. Tieteellisessä teoksessa pitää näet olla jos mahdollista puolet sivua muistutuksia.

No niin, madame Blavatskyn suurteokset, varsinkin „Salainen Oppi”, täyttävät näitä vaatimuksia. Ne eivät suinkaan ole kirjoitetut hänen „omasta päästään”. Ei, niihin on käytetty satoja, ehkä tuhansia lähteitä, ne todistavat mahdottoman laajaa lukeneisuutta. Ja kaikista merkillisintä on, että kirjat, joista madame Blavatsky ottaa otteita „Salaiseen Oppiin”, eivät ole mitään tusinakirjoja. Eivät

ne ole ostettavissa lähimmästä kirjakaupasta. Ne ovat enim-
 mäkseen harvinaisia teoksia kaikilla maailman kielillä ja
 kaikilta historian ajoilta. Suurimmat filosofit ja tiedemie-
 het, suurimmat runoilijat ja kirjailijat ovat niissä edustet-
 tuina ja joukossa on kirjoja, joita on ylen vaikea saada kä-
 siinsä. Käsikirjoituksia on esim. siteerattu. On otteita teok-
 sista, joita ei ole kuin yksi kappale esim. Paavin kirjastossa
 Vatikaanissa tai British Museum'issa Lontoossa tai jonkun
 yksityisen ihmisen tunnetussa kirjastossa. Jos oletamme,
 että „Salaisen Opin” tekijä olisi ollut tavallinen professori,
 olisi hänen siis pitänyt käydä kaikissa maailman merkilli-
 sissä kirjastoissa ja tutkia monenlaisia käsikirjoituksia ei
 suinkaan yhdellä kielellä vaan hebrean, latinan, kreikan,
 sanskritin, assyrian, egyptin y.m. kielillä, puhumattakaan
 Europan kaikista kielistä. Tuon professorin olisi pitänyt
 tuntea ne kaikki. Ja „Salaisen Opin” tekijä oli kuitenkin
 „vanha rouva”!

Vaan eipä „vanha rouva” ollut „kuka tahansa”. Kyllä
 hän tiesi, mitä kirjoitti. Sen huomaa jo esipuheesta, jossa
 sanotaan: kun nyt tässä „Salaisessa Opissa” annetaan ih-
 miskunnalle niin paljon tietoa vanhasta esoteerisesta viisau-
 desta, kuin on nykyään luvallista antaa, on selvä, että sillä
 ei olisi mitään arvoa, ellei jokaista tosiseikkaa todistettaisi
 otteilla maailman suurten filosofien ja tiedemiesten teoksista.
 Kaikki on todistettava.

Voimme tosiaankin sanoa, että semmoinen arvostelija, oli
 hän kuinka kuuluisa ja oppinut tiedemies tahansa, joka ei
 ole lukenut „Salaista Oppia”, hän ei tiedä, mikä se on. Jos
 hän sen kirjan avaa, hän jo pikkuisen hätkähtää, ja jos hän
 sitä ryhtyy lukemaan ja tutkimaan, niin kukaties hänen sil-
 mänsä aukenevat.

Meidän ei tarvitse muuta kuin muistella, millä tavalla

kirja kirjoitettiin, jotta ymmärtäisimme, että se on ihmetyö. Madame Blavatsky istui kirjoituspöytänsä ääressä parin kolmen vuoden aikana noin 16 tuntia vuorokaudessa. Hän oli sairas, hänellä oli reumatismi, munuais- ja vatsavaivoja, veri nousi hänellä helposti päähän. Hän oli köyhä, hänellä oli vihollisia ja vastustajia, hänen ystävänsä tuottivat hänelle usein surua. Siitä huolimatta hän istui päivät umpeen työnsä ääressä. Hän kirjoitti ja kirjoitti. Ja oliko hänellä itsellään noita kirjoja, joista hän otti sitaatteja? Ei. Hänellä oli pieni kirjasto, korkeintaan satakunta kirjaa. Niistä ei lähtenyt paljontakaan otteita. Kävikö hän siis kirjastoissa? Ei, milloin hän sitä olisi tehnyt? Ei hän milloinkaan liikkunut ulkona. Miten hän siis hankki otteensa kaikista merkillisistä kirjoista? Madame Blavatsky mainitsee kunkin kirjan ja käsikirjoituksen nimen ja sivun. Mistä hän ne sai? „Minä kirjoitan ne ilmasta”, hän sanoi itse. „Ne neuvotaan minulle, minä kopioin.” Hänen ystävänsä saivat sitten mennä katsomaan, oliko ote oikea, ja siinä oli käytettävä välikäsiä, kun oli kysymyksessä esim. joku manuskripti Vatikaanin kirjastossa.

Madame Blavatskylle oli täten erikoiset inspiroijansa. Voimme syystä kysyä: kuka kirjoitti „Salaisen Opin”? On olemassa kirjallinen todistus eräältä adeptilta. Hän ilmoitti muutamalle ystävälle: olkoon tämä nyt tulevia aikoja varten. „Jos tästä voi olla apua tai hyötyä, minä nöyrä allekirjoittanut fakiiri todistan täten, että „Salainen Oppi” on saanut H. P. B:lle osaksi minun, osaksi veljeni —:n kautta.”¹⁾

Meillä on muitakin todistuksia, jotka selvästi näyttävät, että madame Blavatsky kirjailijana oli täydellinen ihme. Tohtori Buck Amerikassa, korkea vapaamuurari ja Ameri-

¹⁾ Kts. *The Path*, huhtikuu 1893.

kan suurimman ja sisältörikkaimman okkultisen privaattikirjaston omistaja, kertoo, että hänellä oli ystävä, joka 20 vuoden aikana oli tutkinut juutalaista kabbalaa. Ei ollut maailmassa yhtään oppinutta, joka olisi kabbalaa enemmän tutkinut kuin tämä Buckin amerikkalainen ystävä. Hän oli täydellinen spesialisti alallaan. Ja tohtori Buck kertoo, että hänen ystävänsä kerran valitti hänelle: „on merkillistä, että kuta enemmän syvenyy hebrealaista kabbalaa tutkimaan, sitä useampia ratkaisemattomia kysymyksiä nousee mieleen. Minulla on koko joukko pulmia, joita en ole osannut ratkaista. Eikä kukaan nykyään elävä oppinut ole kyennyt niitä selittämään.” Silloin tohtori Buck ehdotti: „kirjoita madame Blavatskylle, kysy häneltä, ehkä hän osaa vastata.” Ja amerikkalainen kabbalisti kirjoitti kysymyksensä madame Blavatskylle. Jonkun ajan perästä hän saikin vastaukseksi 40 isoa sivua, kirjoitettuna täyteen madame Blavatskyn hienolla käsialalla. Ja kun amerikkalainen luki kirjeen, ei hän tiennyt määrää hämmästykselleen. Hän oli spesialisti alallaan, mutta madame Blavatsky vastasi jokaiseen kysymykseen ja osoitti tuntevansa oppineen kabbalistinkin elämäntyön alusta loppuun. Amerikkalainen oppinut todisti: en käsitä tätä.

On olemassa toisiakin todistuksia. Lontoossa tunnettu luonnontieteilijä, tohtori Carter Blake mielellään kävi madame Blavatskyn luona. Tällä oli vastaanottoja iltaisin, ja vierailijain ihastunut arvostelu oli yleensä, ettei sen intelligentimpää, henkevämpää ja mieltäkiinnostävämpää keskustelijaa voinut löytyä, kuin madame Blavatsky. Hän ihan säkenöitsi neroa. Tohtori Carter Blake kertoo suuresti hämmästyneensä, kun hän, joka oli spesialisti omalla luonnontieteellisellä alallaan, sai kuulla madame Blavatskylta semmoista, josta hänellä ei ollut aavistusta. Kerran esim. ma-

dame Blavatsky mainitsi hänelle Carsonin kaupungin luona, Indiana, U.S.A., löytyvistä jättiläisen jalanjäljistä. Tohtori ei ollut kuullut niistä puhuttavan. Hän meni antropologisen laitoksen sihteerin, Mr. G. W. Bloxamin luo kysymään, oliko hänellä tietoja niistä tai oliko kukaan tutkinut samaisia jättiläisjalan jälkiä. „Jaa”, vastasi sihteeri, „meillä on täällä kirjastossa eräs manuskripti, jonka tekijä kertoo tutkineensa niitä ja kuvaa niitä, mutta se ei ole vielä saatettu julkisuuteen, se vain säilytetään täällä kirjastossa.”

Toisella kertaa saman tohtorin kanssa keskustellessaan madame Blavatsky puhui Etelä-Amerikan rannikoiden ihmeellisyyksistä ja väitti, että ne ovat plioseeniseltä ajalta. „Ei suinkaan”, sanoi tohtori, „olen ajatellut, että ne ovat pleistoseeniselta ajalta.” „Ei”, sanoi madame Blavatsky, „tutkikaa tarkemmin, kyllä ne ovat plioseenista muodostusta, niinkuin minä sanoin.” ja tohtori kertoo, että myöhemmin tutkittuaan tarkemmin asiaa hänkin tuli vakuutetuksi siitä, että rannikkomuodostumat olivat plioseeniseltä ajalta. Siis tämä tiedemies tunnusti: „minä annan semmoisen todistuksen madame Blavatskysta että hän tiesi enemmän minunkin alaltani, kuin minä spesialistina tiesin.”¹⁾

Sen mekin toteamme, kun luemme „Salaista Oppia”. Siinä on miltä alalta tahansa mitä syvällisimpiä tietoja. Se on niin oppinut ja niin älykäs kirja, että ken lukee sitä huolella (ja jaksaa sitä lukea), hänen täytyy hämmästyneenä tunnustaa, että mitään tällaista ei ole ennen kuultu eikä nähty. Parasta on lukea sitä niin, että ensi kerralla saa yleiskäsityksen sisällöstä; ei kiinnitä huomiotaan yksityiskohtiin, vaan hankkii itselleen aivankuin tunnelman koko kirjasta.

¹⁾ Vrt. C. Wachtmeister, Reminiscences of H. P. Blavatsky. Ss. 117—120.

Ruotsinkielellä se alkoi ilmestyä vuonna 1895 vinottain. Minäkin silloin tilasin teosta ja luin. En ollenkaan mene sanomaan, että olisin ymmärtänyt tai osannut paljonkaan seurata tekstiä, mutta koetin saada yleisvaikutelman siitä. Ja minun täytyy sanoa, että se muutti koko minun ajatus-olemukseni. Se vaikutti niin suurenmoisesti ja ihmeellisesti heti, kun aloin sitä lukea, että jouduin uuteen, outoon, ihmeelliseen maailmaan.

Mitä olimme koulussa oppineet? (Olin silloin nuori ylioppilas.) Olimme oppineet uskontotunneillamme, että ihmiset luotiin muutamia tuhansia vuosia sitten. Vähän jälkeen tapahtui syntiinlankeemus ja sitten tuli vedenpaisumus ja sitten oli kaikki hullusti. Lopulta tuli Vapahtaja, mutta elämä oli kuitenkin yhtä levotonta. Vähän aikaa olimme ihmiskuntana eläneet maan päällä, ja mikä tämä maailma oikeastaan oli? Ihmiset olivat auttamattomasti huonoja olentoja, ja koko järjestelmä oli vaikeasti käsitettävissä. Olimmehan luonnontiedetunneilla kuulleet jotain darwinismista, — siihen aikaan nuo ajatukset tulivat Suomeenkin, — olimme kuulleet, että ihminen polveutui apinasta, ja tämmöinen oppi herätti ajatuksia, mutta meidän uskonnonopettajamme oli siksi viisas mies, että hän osasi terävästi laskea leikkiä apinajutusta, ja siten oli ikäänkuin kilpi edessä: emme voineet uskoa Darwinin loruja, vaan seisoiimme Vapahtajan silmien edessä ja uskoimme Jumalaa.

Mutta kun nyt luin „Salaista Oppia”, oli ensimmäinen vaikutelmani yliluonnollinen, merkillinen rauha. Ah, kuinka tuntui suloiselta. Avautui näköaloja, puhuttiin innolla ja sympatialla Itämaista, noista salaperäisistä maista, joissa oli niin paljon jäännöksiä vanhoista sivistyksistä, — ja heti puhuttiin siitä, että ne todella olivat vanhoja asioita. Minut täytti sanomaton rauha ja järkeni tuli valaistuksi; se

sai ymmärtää, kuinka kauan meidän ihmiskuntamme onkin elänyt tällä tähdellä.

Heti „Salaisessa Opissa” puhuttiin monista ihmisroduista. Elämme nyt viidennessä, ennen tätä oli olemassa atlantilainen ihmiskunta, joka asui mantereella, joka nyt on vajonnut Atlantin meren syvyyteen. Ja ennen sitä ihmiskunta asui vielä toisella mantereella Lemurialla, joka sekin on vajonnut suuren valtameren syvyyteen. Meidän viideskin, aarialainen rotumme on jo ollut olemassa lähes miljoona vuotta. Atlantilainen rotu eli noin 3—4 miljoonaa vuotta ja lemurialainen myös useampia miljooneja vuosia. Ihmiset ovat asustaneet täällä maan päällä fyysisessä ruumiissa ja kahteen sukupuoleen jaettuina jo 18 miljoonaa vuotta! Mitä näköaloja!

Tällä vuosisadalla eivät tällaiset numerot enää tunnu hulluilta. Madame Blavatsky sanoi itse, että ainoastaan 19:nnessä vuosisadalla kohautetaan olkapäitä „Salaiselle Opille” ja arvellaan, että se on täynnä fantasioja; 20:nnessä vuosisadalla aletaan jo ymmärtää, mikä „Salainen Oppi” on. Silloin tulee tosiseikoilla todistetuksi, että sen opetukset ovat päteviä.

Tosiaankin: puhua viime vuosisadalla, että ihminen on ollut olemassa 18 miljoonaa vuotta! Sehän oli mieletöntä, sitä eivät tiedemiehekään uskaltaneet ajatella. Jos he uskalsivat ajatella vähän kauemmaksi kuin nuo luomisen 6,000 vuotta, niin eivät paljon kuitenkaan. Tiedettiinhan, että jo ennen tuota 6,000 vuotta oli Egyptissä suuri sivistys, siis jo ennenkuin maailma luotiin, mutta kovin kauaksi eivät tiedemiehet sittenkään uskaltaneet mennä. He ymmärsivät, että ihmiskunta oli elänyt ennen virallista luomispäivää ja myönsivät, että se ehkä oli ollut satatuhattakin vuotta maan päällä nykyisenkaltaisessa tilassa. Liian yleisesti ei siitä kuitenkaan kannattanut puhua.

Mutta „Salainen Oppi” puhui. Se kertoi, että ihmiskunta oli pienentynyt kooltaan samoin kuin eläinkuntakin. Jo atlantilainen rotu, joka eli ennen tätä viidettä aarialaista rotua, oli meihin verraten jättiläisrotu. Ja Lemurialla ihmiskunta oli vielä isompi. Madame Blavatsky puhui tämmöisistä asioista. Kuinka nyt tiedemiehet, uskovaisista puhumattakaan, saattoivat muuta kuin tuomita kaiken hulluudeksi? Mutta nyt se ei enää ole niin merkillistä. Silloin tällöin voi lukea lehdistä, että taas on löydetty kalloja ja ihmisluita, jotka osoittavat, että ihmiskunta on ollut olemassa miljooneja vuosia. Muistaakseni luin äskettäin, että maasta kaivettiin esille kallo, joka laskettiin olevan miljoona vuotta vanha, niin että meidän luonnontieteemmekin jo alkaa hämmästyä luonnon tosiasioita. Ja yleisesti tiedemiehet jo myöntävät, että ihmiskunta on maan päällä elänyt sangen, sangen kauan.

Semmoiseen suuntaan madame Blavatsky puhui „Salaisessa Opissaan”, joka ilmestyi vuonna 1888, aivan rauhallisesti, ja te voitte hyvin kuvitella, kuinka hänen sanansa vaikuttivat totuutta etsivään sieluun, nuoreen ihmiseen, mitenkä ne vaikuttivat minuun silloin. Minä näin näkyjä, minusta tuli uusi erilainen ihminen. Kaikki oli satumaisen ihanaa, järkevää ja selvää: ihmiset olivat olleet täällä kauan, kauan me olimme täällä kamppailleet ja ponnistaneet ja tehneet työtä, ja tämmöisiksi me lopulta olimme tulleet. Mutta ylevän rauhoittavaa oli ajatella, että niin kauan kuin oli eletty, niin kauan oli Jumalaan uskottu. Mutta Jumala ei ollut luonut tyhjästä maailmaa muutamia vuosituhsia sitten eikä hän loihtinut ihmisiä siihen, ei, vaan kaikki oli toisin tapahtunut. Ja minusta oli salaperäisen ihanaa ajatella, että toistakymmentä miljoonaa vuotta sitten eli ihmisiä Lemurialla, jättiläisihmisiä, joilla oli vain yksi

silmä, jonka näkö tähtäsi enemmän sisäänpäin kuin ulospäin, kyklooppisilmä, jolla he näkivät Jumalan ja enkelit näky-mättömässä maailmassa. Tämän ihmiskunnan luokse, tois-takymmentä miljoonaa vuotta sitten, tuli toiselta tähdeltä auttajia, viisaampia olentoja, jotka antoivat ihmiskunnalle alkuperäisen ilmoituksen. He lahjoittivat ihmiskunnalle en-simäisen uskonnon, viisauden uskonnon. He auttoivat ih-miskuntaa luomalla sille ensimmäisen kulttuurin, opettamalla sitä kaupunkeja rakentamaan ja maata viljelemään.

Apu tuli siis muualta. Kun pienelle tähdelle syntynyt ih-miskunta oli lapsitilassa vielä, lähetettiin toiselta tähdeltä opettajia ja johtajia ohjaamaan sen ensimmäisiä askeleita. Kaunis haave, sanoivat epäilijät, mutta se meni minun jär-keeni. Nuo suuret viisaat olennot, jotka tulivat tänne maan päälle, perustivat sen „salaisen valkoisen veljeskunnan”, joka siitä lähtien oli elänyt ja toiminut.

Tästä ensimmäisestä alkuperäisestä jumalallisesta ilmoi-tuksesta ihmiskunnalle olivat kyllä europalaisetkin salatieteilijät tienneet. Kuvitelkaa minun hämmästystäni, kun luin kirjan *Vera Religio Christiana* ja siinä sanottiin: „etsikää Suuren Tartarian kansoilta niitä kadonneita avaimia, jotka avaavat teille alkuperäisen adamistisen ilmoituksen.” Näin lausui Svedenborg, suuri ruotsalainen tietäjä ja mystikko. Europasta olivat avaimet kadonneet, mutta Tietin ja Tar-tarian hierofanteilla eli pyhillä vihkiöillä oli avaimet hal-lussaan!

Madame Blavatskyn koko työ oli siinä, että hän tahtoi muistuttaa meille ihmisille: älkää eläkö materialismin hou-reissa, älkää luulko, että olette hetkeksi syntyneet tänne ja häviätte olemasta jonkun ajan kuluttua. Tietäkää: kaiken takana on henki, jokaisen teidänkin takana on henki, olette ikuisia olentoja, jotka synnytte tänne, käytte koulua, opitte

ja kehitytte. Ja tietäkää: joukossanne on niitä päämäärän saavuttaneita viisaita mestareita, joilla on hallussaan tiedon avaimet. Etsikää heitä.

Ne ystävät, jotka elivät madame Blavatskyn ympärillä ja hänen kanssaan, saattoivatkin yksimielisesti vakuuttaa, että muuta todistusta siitä, että ihmiset olivat henkiolentoja ja että maailma oli täynnä salaisuutta, ei tarvittu kuin madame Blavatsky itse. Ken oli hänen seurassaan, sai tuntea, että ihminen oli kuolematon.

*

H. P. BLAVATSKYA

koskevaa kirjallisuutta on suomeksi ilmestynyt:

- H. P. Blavatsky*, kirj. *Martti Humu*. Julkaistu aikakauslehdessä *Omatunto*, marrask. 1905.
- H. P. B:n* muistoksi. Suomennettuja otteita muutamien englantilaisten ystäväin lausunnoista. Julk. aikakauslehdessä *Omatunto*, marrask. 1905.
- H. P. Blavatsky ja Viisauden Mestari*, kirj. *Annie Besant*. Suomennos julkaistu aikakauskirjassa *Tietäjä*, tammik.—jouluk. 1909.
- H. P. Blavatsky*, kirj. *C. W. Leadbeater*. Suom. julk. aikakauskirjassa *Tietäjä*, maalisk. 1909.
- H. P. Blavatsky ja Salainen Oppi*, kirj. *Constance Wachtmeister*. Suomennos julkaistu aikakauskirjassa *Tietäjä*, tammik.—marrask. 1910.
- Teosofia ja H. P. Blavatsky*, kirj. muutamat suomalaiset teosofit. Teosofinen Kirjakauppa- ja Kustannusliike, Helsinki 1910.
- H. P. Blavatskylle*, kirj. *H. Kaarto*. Julk. aikakauskirjassa *Tietäjä*, maalisk. 1916.
- Olemmeko käsittäneet oikein?* Pari sanaa teosofisesta liikkeestä, kirj. *Pekka Ervast*. Julkaistu aikakauskirjassa *Ruusu-Risti* elok.—marrask. 1922.
- Madame H. P. Blavatsky*, kirj. *Pekka Ervast*. Julk. aikakauskirjassa *Ruusu-Risti*, jouluk. 1922.
-
-

H. P. BLAVATSKYN

kirjoittamista teoksista on suomeksi julkaistu:

Teosofian avain. Teosofinen Kirjakauppa ja Kustannusliike, Helsinki 1906.

Hiljaisuuden ääni. Teosofinen Kirjakauppa ja Kustannusliike, Helsinki 1909.

Salainen Oppi, I. osa Teosofinen Kirjakauppa ja: Kustannusliike, Helsinki 1912. II osan 1 ja 2 vihko, s:a, Helsinki 1913 ja 1914.

Sitäpaitsi artikkeleita ja artikkelisarjoja aikakauskirjoissa *Omatunto*, *Tietäjä* ja *Ruusu-Risti*.

*

RUUSU-RISTI-KIRJASTO

*

- N:o 1. *Seikkailu rosenkreuziläisten tuona.* Kirj. *Franz Hartmann.* Hinta 15:—, sid. 20:—.
- N:o 2. *Luominen.* Kirj. *J.R. Hannula* 3:—.
- N:o 3. *Rosenkreuziläinen maailmankatsomus.* Kirj. *Max Heindel.* 75:—, sid. 100:-.
- N:o 4. *Vaeltajana korvessa.* Kirj. *J.R. Hannula.* Toinen painos. 9:—.
- N:o 5. *Tubal-Kain.* Kirj. *J. R. Hannula.* 10:—, sid. 18:—.
- N:o 6. *Kolme runodraamaa.* Kirj. *Rafael Ronimus.* 30:—, sid. 40:—
- N:o 7. *Paavali ja hänen kristinuskonsa.* Kirj. *Pekka Ervast.* (Ilmestyy piakkoin.)
- N:o 8. *Jumala ja onni.* Kirj. *Pekka Ervast.* 20:—, sid. 25:—.

*

KUSTANNUSOSAKE YHTIÖ
TIETÄJÄ
VIIPURI

Hinta 9 markkaa